
MANUÁL K ČETBĚ – Klíčové pojmy

1. týden

Konceptualizace genderu I.

- Gender a pohlaví
 - Genderová identita
 - Genderová role
 - Gender jako status
 - Genderové univerzum podle Sandry Harding
 - Gender jako sociální konstrukt vs. biologická podmíněnost genderových rolí
 - Naturalizace genderového řádu
 - Androcentrismus, sexismus, genderová dualita
-

2. týden

Konceptualizace genderu II. – gender jako struktura

- Symbolické násilí
 - Somatizace nadvlády
 - Gender jako strukturující princip společnosti
 - Reprodukce genderové struktury
-

3. týden

Konceptualizace genderu III – poststrukturalistické přístupy

- 3 proudy feministické teorie (humanistky, feministky difference, poststrukturalistky)
 - Moc
 - Sociální interpretace těla
 - Dekonstrukce pohlaví a gender
 - Genderový performativ podle Butler
-

4. týden

Genderová socializace

- psychoanalytické teorie – Freud a Chodorow
 - teorie sociálního učení
 - kognitivně vývojová teorie
 - optická skla kultury S. Bem (androcentrismus, biologický esencialismus, genderová polarizace)
 - genderové stereotypy a hračky a dětská literatura
-

5. týden

Gender v soukromí: partnerské vztahy, rodina, domácí práce

- nukleární rodina
- rodina z pohledu strukturního funkcionalismu
- otázka svobody reprodukce (pro choice a pro life), antikoncepce a interrupce
- domácí práce
- rodičovství
- dichotomie soukromé a veřejné sféry: chleboďárci a pečovatelky
- homoparentalita – rodičovství leseb a gayů

6. týden

Reprodukce generových nerovností ve školství

- Genderové zatížení vzdělávacího procesu – strukturní úroveň, úroveň každodenního života ve škole; stereotypy v učebnicích, odlišný pedagogický přístup k žákům a žákyním, odlišné hodnocení chlapců a dívek
- Genderové nerovnosti v pedagogickém sboru
- Vzdělanostní a profesní aspirace dívek a chlapců
- Skleněný strop a skleněný výtah
- Korelační hypotéza

7. týden

Pracovní trh a genderová diskriminace

Klíčové pojmy:

- segregace na trhu práce
- diskriminace (formy)
- rovné příležitosti
- sladování práce a rodiny
- skleněný strop a skleněný výtah

8. týden

Muži, ženy a násilí

Klíčové pojmy:

- domácí násilí a jeho formy
- sexuální obtěžování
- znásilnění z genderového hlediska
- ženy a muži v armádě

9. týden

Veřejné reprezentace genderu – média, jazyk, mýtus krásy

Klíčové pojmy:

- mediální reprezentace genderu
- genderové stereotypy
- generické maskulinum
- mýtus krásy

10. týden

Sexuality

Klíčové pojmy:

- normativní heterosexuality
- prokreace – biologická reprodukce jako ústřední hodnota sexuality?
- homosexuální rodiny
- homosexualita jako subverze generového řádu
- sexualita jako sociální konstrukt

11. týden

Sociální konstrukce zdraví a nemoci – genderové aspekty

Klíčové pojmy:

- nemocnost a úmrtnost z aspektu gender
 - sexismus ve zdravotní péči
 - genderové nerovnosti v zdravotnických profesích
 - dvojitý standard duševního zdraví
 - androcentrismus konstrukce zdraví a nemoci
 - poruchy příjmu potravy
-

12. týden

Genderové aspekty multikulturní a globalizované společnosti

- genderové aspekty globalizace
- hegemonní maskulinita v globálním měřítku
- globální ekonomika ženská práce (práce v domácnosti, ženská práce ve formální i neformální ekonomice)
- globalizace z hlediska ženské emancipace – kdo z globalizace těží a kdo v jejím důsledku trpí
- migrace žen z ekonomicky slabších zemí

Příklady otázek ke zkoušce:

- Uveďte, jaké teorie genderové socializace znáte (alespoň tři). Jednu si vyberte vyložte ji.
- Vysvětlete koncept genderového univerza Sandry Harding. Uveďte příklad pro každou z rovin symbolického univerza.
- Popište genderové aspekty trhu práce. Použijte teoretické koncepty, které s tématem souvisí (skleněný strop, skleněný výtah, gender pay gap...)
- Vysvětlete pojem normativní heterosexuality. Proč je chápán jako ohrožení genderového řádu?
- Pojedejte o genderových aspektech násilí. Jak souvisí násilí a genderová struktura společnosti? Jak souvisí násilí s genderovými rolami?
- Jaké jsou argumenty proti adopci dětí homoparentálními rodinami? Jaké argumenty proti nim staví naopak zastánci a zastánkyně adopce v těchto rodinách?
- Vysvětlete koncept symbolického násilí Pierra Bourdieho a uveďte příklad symbolického násilí.
- V jakém smyslu je norma zdravého lidského těla androcentrická? Uveďte příklady androcentrického nahlížení na lidské tělo a na zdraví.